

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:
200902951-/SRM

Vår ref.:
ISKOELV
S09/2591

Arkivnr:
A20 &13
L37065/09

Dato:
09.10.2009

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S09/2591.

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG PRIVATSKOLELOVEN BORTVISNING AV ELEVER

Høringen ble behandlet i Komite for oppvekst, Asker Kommune onsdag den 7. oktober 2009.

Følgende sak inkludert vedtak ble vedtatt sendt departementet som kommunens høringsuttalelse.

1

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN OG PRIVATSKOLELOVEN BORTVISNING AV ELEVER - HØRINGSUTTALELSE

Saksordfører anbefaler komité for oppvekst å fatte slikt

v e d t a k:

1. Det ikke er hensiktsmessig å delegere rektors bortvisningsmyndighet til lærere, og opplæringsloven § 2-10 bør derfor ikke endres.

2. Det forventes at skolene arbeider systematisk med å styrke lærernes evne til klasseledelse gjennom blant annet støtte og veiledning.

.

1. Sammendrag og konklusjon

1.1 Hva saken gjelder.

Kunnskapsdepartementet ønsker å legge til rette for å bevare og styrke læreres autoritet i undervisningssituasjonen gjennom å åpne for at rektorenes myndighet til å fatte avgjørelse om bortvisning fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres til lærerne. Departementet foreslår at opplæringsloven §§ 2-10 og 3-8, og privatskoleloven § 3-10 endres slik at myndighet til å vise bort elever fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres fra rektor og til faglærere.

Opplæringsloven § 2-10 skal lyde (endringer angitt i kursiv og fet skrifttype):

”§ 2-10. Bortvisning Kommunen kan fastsette i ordensreglementet at elever på årstrinna 8-10 som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga i inntil tre dagar, og at elever på årstrinna 1-7 kan visast bort frå undervisninga for enkelttimar eller for

RÅDMANNEN
Adresse
Knud Askers vei 25
1383 Asker
Postboks 353
1372 Asker

Telefon
66 90 90 00
Telefax
66 90 25 03
66 90 14 66

Org.nr.
944 382 038 mva.
Bankgiro
6003 06 79000
E-post
post@asker.kommune.no

resten av dagen. Rektor sjølv vedtek bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Før det blir gjort vedtak, skal ein ha vurdert å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak. Foreldra til elevar på årstrinna 1-7 skal varslast før det blir sett i verk bortvising for resten av dagen. *Rektor kan bestemme at lærarane skal ha mynde til å treffe avgjerd om bortvising frå undervisninga for inntil ein dag.*”

1.2 Komiteens konklusjon.

Komité for oppvekst anser det som viktig at rektorene beholder beslutningsmyndigheten til å bortvise elever fra undervisningen. Likebehandling og individuelt tilpassede tiltak for elever med adferdsproblemer er viktig for Asker kommune. Elevenes rettsikkerhet kan være truet ved den vilkårligheten en bortvisningsrett for en hel dag hos enkeltlærere kan medføre. Videre vil dette sikre at det foretas en helhetsvurdering av eleven og dennes opplærings situasjon. Det kan være svært uheldig for en elev å bli bortvist fra timer/fag senere samme dag. En slik helhetsvurdering kan det være tvilsomt om den enkelte faglærer har.

Saker vedrørende bortvisning er relativt sjeldent forekommende og det er derfor overkommelig for rektorene å beholde denne beslutningsmyndigheten. Det er viktig at en uten undervisningsplikter fatter beslutningen mht at foresatte skal varsles, andre gjøremål må iverksettes for eleven at elevens rett til opplæring skal oppfylles etc. Dette vil være vanskelig å gjennomføre for læreren som skal drive opplæring for resten av klassen samtidig. Hvis rektor beholder beslutningsmyndigheten kan også sannsynligheten for at andre tiltak enn bortvisning blir utfallet økes.

Det er viktig at skolene selv satser på økt kompetanse i klasseledelse for at lærere skal kunne holde ro, orden og læringstrykk, selv med utfordrende elever. Dette gjøres i det omfattende og felles etterutdanningstilbudet for Askerskolens lærere, men det finnes også skolevise tiltak. Asker kommune oppfordrer andre kommuner til å legge til rette for tilsvarende tiltak.”

2. Bakgrunn for saken. Saksopplysninger

2.1 Problemstillingen.

Kunnskapsdepartementet har lagt frem forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova).

Kunnskapsdepartementet ønsker å legge til rette for å bevare og styrke læreres autoritet i undervisningssituasjonen gjennom å åpne for at rektorenes myndighet til å fatte avgjørelse om bortvisning fra undervisningen for inntil en dag kan delegeres til lærerne.

I St. meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen ble det understreket at lærernes kompetanse og samspill med elevene er den viktigste faktoren i skolen for elevenes læring. Det ble samtidig pekt på viktigheten av ro og orden i klasserommet. Det ble understreket at:

”Lærernes evne til å framstå som tydelige ledere og til å gi støtte til elevene har stor betydning for elevenes læring. En lærer med autoritet framstår som en trygg voksenperson som viser at han eller hun bryr seg om elevene og tør å sette krav til elevenes oppførsel. Konsekvent grensesetting er en nøkkel for å skape et godt læringsmiljø preget av ro, orden og respekt.”

Gjeldende rett

Bortvisning fra undervisningen er regulert i lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998 §§ 2–10 og 3-8 for henholdsvis grunnskole og vidaregåande opplæring. Regelverket er nærmere presisert i rundskriv Udir-07-2005 Om ordensreglement i grunnskoler og vidaregåande skoler.

Det følger av opplæringsloven §§ 2-10 annet ledd første punktum og § 3-8 første ledd annet punktum at det er rektor selv som kan fatte avgjørelser om bortvisning. Er rektor fraværende vil

personen som fungerer i rektors fravær ha denne myndigheten. Myndigheten kan ikke overlates til andre. Dette innebærer at faglærerne eller andre tilsatte ikke kan fatte avgjørelse om bortvisning selv, men må sende elever til rektor slik at vedkommende rektor kan beslutte å bortvise eleven.

Avgjørelse om bortvisning for en eller flere dager, samt bortvisning for resten av et kurs eller tap av rett til videregående opplæring, er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2, og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kap III – VI gjelder. Tolkningen av de forvaltningsrettslige reglene er tatt inn i rundskriv Udir-07-2005 Om ordensreglement i grunnskoler og videregående skoler. Avgjørelser om bortvisning for mindre enn en dag vil således ikke være å regne som et enkeltvedtak, men avgjørelsen må etter gjeldende rett fortsatt fattes av rektor.

Departementets vurderinger

Bortvisning fra opplæringen for en kortere eller en lengre tidsperiode er en alvorlig sanksjon. Det er derfor viktig at regelverket knyttet til bortvisning ivaretar hensynet til elevenes rettssikkerhet, samtidig som det åpner for muligheten til å vise bort elever når det er nødvendig. Regelverket må ikke være til hinder for en god, situasjonstilpasset og myndig klasseledelse som fremmer alle elevenes læring.

Departementet legger til grunn at bortvisning fra undervisningen for kortere tidsperioder utgjør et mindre inngrep i elevenes rett til opplæring enn bortvisning for lengre tidsperioder.

Samtidig er det viktig at lærere har de nødvendige virkemidler til disposisjon for å kunne skape et godt læringsmiljø preget av ro, orden og respekt. Myndighet til å fatte avgjørelser om bortvisning for mindre tidsperioder bør derfor etter departementets vurdering kunne delegeres slik at avgjørelsen kan tas av den enkelte lærer.

Etter departementets vurdering bør slik delegert myndighet for lærere gjelde avgjørelse om bortvisning for inntil en dag. For bortvisning for mer enn resten av en dag bør rektor fortsatt fatte avgjørelsen og bør ikke kunne delegerer denne myndigheten til andre. Læreren må i slike tilfeller fortsatt sende elevene til rektor, som treffer en eventuell avgjørelse om bortvisning. En slik todelt løsning vil gi læreren den nødvendige autoritet i den konkrete undervisningssituasjonen, samtidig som hensynet til elevenes rettssikkerhet ved bortvisning for lengre tidsperioder ivaretas. (sitat fra høringsnotat)

3. Rådmannens vurderinger

3.1 Sammenfatning, konklusjon.

4

Rådmannen mener beslutningsmyndighet til å bortvise elever for inntil en dag ikke nevneverdig vil styrke læreres evne til tydelig klasseledelse. Det er andre tiltak, atferd i klasserommet og undervisningsformer som vil gjøre lærere i stand til å *framstå som tydelige ledere i klasserommet*. I

Askerskolen har vi et betydelig etterutdanningsprogram for lærerne hvor klasseledelse er et spesifikt tema i flere sammenhenger. Målet med dette er nettopp å styrke læreres evne til klasseledelse og i forhold til å stå i stiasjoner med utfordrende elever. Temaet klasseledelse er på agendaen i kurs for nyutdannede, lærere på første trinn og fjerde trinn. Det gjøres i tillegg et betydelig arbeid på skolenivå for å styrke lærernes evne til å bli tydelige ledere i klasserommet i form av veiledning og støtte.

Det kan ikke forventes av enkeltlærere at de har oversikt over elevenes skolesituasjon totalt sett. Det kan eksempelvis være spesielt uheldig for en elev å gå glipp av timer/fag eller at livssituasjonen for øvrig for eleven tilsier at bortvisning ikke er det riktige virkemidlet. Hvis

en enkeltlærer viser bort en elev for resten av dagen, kan dette få store konsekvenser for den enkelte elev. Det er derfor viktig at rektor, som har bedre forutsetninger for å samle informasjon om en elev/ha helhetsoversikt, fatter beslutning om dette.

I tillegg vil en bortvisning innebære praktisk arbeid i form av blant annet kontakt med hjemmet, sette eleven i gang med andre gjøremål etc. Dette kan bli vanskelig å gjennomføre rent praktisk for en lærer, som samtidig skal drive undervisning for resten av klassen.

Dersom man mener at bortvisning er med på å styrke læreres autoritet i klasserommet, kan alternativet være at lærere kan få delegert myndighet til å bortvise elever for inntil en skoletime.

Gard Olav Gabrielsen

Saksordfører

Vedlegg:

Høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet

Med vennlig hilsen

Solveig Lundeberg

Fagsjef oppekst